

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI HETILAP

A bajai függetlenségi és 48-as párt hivatalos közlönye.

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség: Szt.-István-tér 11.

Kiadó: ifj. Wagner Antal
könyvkereskedő.

Felelős szerkesztő:
Dr. Szirmai Vidor

Főszerkesztő:
Dr. Rajk Aladár
ország. képvis.

Főmunkatárs:
Dr. Valentin Emil

Előfizetési árak:
Egész évre 6 kor. Fél évre 3
kor. Negyed évre 1.50. Egyes
szám ára 12 fillér.

Ujabb törvénysértés.

Ujabb törvénysértés van készülöben. A kormány az olasz szerződés mintájára meg akarja kötni a kereskedelmi szerződést Németországgal is. E végből jött Szögyény-Marich László berlini nagykönyvet Budapestre. Tanácskozik a magyar miniszterekkel; ezek meg Goluchovsky külügyminiszterrel, valamenynyien meg a királylyal. Már rögtönzött miniszteri tanácskozás is volt. A szabadelvű pártban nem jelent meg este egyetlen miniszter sem. A kormánypárti képviselők és a mandátumra leső fiók- vagy kikopott politikusok hiába várták a minisztereket. Mint a szárnyaszegett verebek, úgy buslakodtak ott a klubhelyiségben.

A kormány egyébiránt nem törődik a szabadelvű párt vélekedésével. Határoz, dönt és cselekszik a nélkül, hogy ügyet vetne a pártra, mely szolgál megadással túri magán a pártfegyelem nyügeit.

Valóban, ez a párt megérdemli, hogy úgy bánjanak vele, mint a cseléddel. Nem adván jelt se akaratról, se önézetről, se politikai önállóságról, csak mindig a vak engedelmesség egyáltalán nem imponáló tulajdonságáról: urai rendszert csináltak abból, hogy csak

parancsoljanak neki. Viszont a magyar kormány hiven és szolgál megadással engedelmeskedik az ő urának és parancsolójának, a császári hatalomnak. Így alakult ki azután az a rettenetes állapot a magyar politikában, hogy a nagy parlamenti majoritás és a nemzeti akarat közt nincsen úgyszólván semmi kapcsolat, mert ez a nagy lomha majoritás közvetlenül a kormánynak, s közvetve a császári akaratnak hódol.

Most is csak vár. Lesi a kormány parancsait, hogy ezek szerint cselekedjék. És amikor ez a szabadelvű párt úgy érzi, mert legalább éreznie kell a maga szertelen gyöngeségét, a maga teljes és tökéletes tehetetlenségét: még ráadásul kész magát odaadni eszközül a házszabályok szigorításához, eszközül a parlamenti ellenállás megtörésére.

Valóságos isten átka, hogy ez a nagy majoritás így él lomha tespedésben, önérzet és akarat hiján, s nem támad föl benne legalább a fizikai erő tudatának érzése azzal az alkotmányrontó rendszerrel szemben, melyet a mostani kormány tesz uralkodóvá ebben a szerencsétlen országban.

A kormány már nemcsak rálépett az alkotmányellenes kormányzás terére, hanem azon halad is előre. Nem volt elég, hogy törvény ellenére megkötötte Olasz-

országgal a szerződést. Nem volt elég, hogy ezt a szerződést rendelettel léptette életbe. Nem elég, hogy irtózatossá cinizmussal beismeri a törvényszegést. Nem elég, hogy megbénítja a magyar alkotmányt, kiszedvén ennek alapjából egy sarkkövet: még jobban, még vadabb erőszakkal tiporja sárba a jogot, törvényt és igazságot.

Most már Németországgal alkudozik. Már maga az alkudozás is törvényszegés. Beleütközik az 1899. XXX. törvénycikk világos rendelkezésébe, mely tiltja a külfölddel való kereskedelmi szerződésekre vonatkozóan a tárgyalások megkezdését is, míg nincsen meg az új autonóm vámtarifa. Göggös elbizottsággal teszi magát túl a törvényen. Miért? Csak azért, hogy megkötvén a külfölddel a szerződéseket, így odakösse az országot a közös vámterülethez. Hogy egyszerűen lehetlenné váljék az önálló vámterület megalkotása.

Irgalmatlanul nemzetellenes politika ez! Nemzetellenes nemcsak azért, mert az ország közvéleménye az önálló vámterületet követeli, hanem azért is, mert az önálló vámterület intézménye az egyetlen mód a nemzet anyagi tönkrejutásának megakadályozására.

De ha már a kormány így feláldozza a magyar nemzet gazdasági boldogulásának egyetlen módját és eszközét az

TÁRCA.

Örzi a cédulát . . .

Irta: Kugler Nándor.

Örzi, az Abeleszék cselédje rémulően szaladt be az asszonyához.

— Tésasszony kéröm, a macska évitte a hust . . .

Aki tudja, hogy Abeleszék jámbor izraeliták és meggondolja, hogy Örzi azt a rémhirt pénteken délután négy órakor vitte az asszonyához, érteni fogja azt a haragos kétségbeesést, amely Abelesznét az Örzi szavainál percekre elfogta. Ez a vegyes érzés annál élénkebb volt, mert Örzi Abeleszékhez nem annyira bérért, mint azért szegődött el, hogy miként azt Örzi apja mondani szokta, a gyerek tanuljon valamit, s akivel szemben Abeleszné kénytelen volt a nyelvét, meg némiképpen hirtelen kezét is féken tartani, a jelen esetben különösen azért is, mert annak az eltűnt csirkének a szépen tisztára lekopasztott tetemét a pincében arraszánt helyre éppen Abeleszné maga helyezte el.

Dicséretére válják azonban Abelesznének, hogy a gyakorlati élet minden előforduló, még kétségbeejtő helyzeteibe is igen hamar beletalálja magát.

Kinézett a tyuketrecbe, ahol egy szép, feketetollu tyuk gubbaszkodott sejtelve nélkül a reá várakozó közeli kimulásnak.

— Eredjél lányom, mondja hangját barátságosra erőltetve, fogd meg azt a tyukot, kösd össze a lábát, mosd meg, de siess, aztán elmegy a sakterhol.

Örzi meghozta a megmosdott, összekötött lábú tyukot.

— Tésasszony kéröm, möre van az a izé — saktér?

Abeleszné elgondolkozik.

Nem hinné, hogy a metsző most, négy óra után még a vágóhelyen volna, így hát inkább a lakására küld, amely közelébb is esik. Vágócédulája sincs, de, mert közeledik az est, nehogy még ezzel is késlekedjék, nem is hozat. Inkább ír pár sort a metszőnek, aki talán csak nem fog ilyen körülmények között okoskodni.

Sietve gyömöszöli bé a tyukot kis kosarába, darab papirra pár sort ír, aztán magyarazza a leánynak.

— Kimédj az utcára, egyenesen le a bótig, ahol az a sárga oroslán van a jertyával a szájában. Ottan éppen szembe bemész a házba. Ott lakik a sakter. Csak mondj neki, tiszteltet az Abeleszné s adsz neki ezt a cédula. De siess, mert későn van.

Örzi sietett ki az utcára és aprózta a lépéseit egészen a »bótig.«

Abeleszné pedig, (akinek hiányos magyar nyelvismereteiért már itt kérek elnézést, mert ő már hatvanba járó idős asszony, aki a magyar beszédet igazán a gyerekeitől, meg utóbb az unokáitól tanulta, de akinek hazafias érzelmeihez szó nem fér,) mondom tehát, Abeleszné bement a szobába és a közeledő szombatra elkészítette a karosgyertyatartót.

* * *

A gyertyás oroslán című szappanosbolttal szemben, Örzi és Abeleszné szerencsétlenségére, széles utca nyílik, amelyik így természetesen két sarkot képez. A jobbrul eső sarokházban csakugyan Löwinger ur a metsző lakik, a másik sarokházban pedig Csorba uram, városi végrehajtó, aki épp az időt az udvarán nevelt szőlőtölkékről szedegette le a fölösleges hajtás indákat.

Nehéz volna eltalálni, hogy Örzi miért éppen ebbe a sarokházba nyitott be, de tény, hogy oda nyitott és annak a tragikomédiának, amely ezen ballépése folytán bekövetkezett, ő is részesévé lön.

— Mit hoztál lányom?

— Ehun-e, felelt Örzi bátran és a kosarára mutatott. Aztán eszébe jut az asszonya

osztrák császári hatalom kedvéért; ha már így visszaél a maga erejével és a szabadelvű párt tehetetlenségével és szolgálai hajlamaival, legalább ne gázolna keresztül az alkotmányon és ne oktató ki a bécsi hatalmi köröket arra, hogy a magyar alkotmány csak rongy, csak bitang portéka, melyet lábbal lehet rugdosni.

Hiszen a kormánynak módja lehetne abban, hogy legalább az alkotmány formáit, a törvény intézkedéseit tartsa tiszteletben s az alkotmányos formák mellett lépjen alkura a külfölddel. Módja lenne erre. Ám terjessze a parlament elé a külön magyar autonóm vámtarifára vonatkozó javaslatot. Ha nincsen ideje, hogy ezt alaposan kidolgozza: hát terjessze be ily javaslatképen az új közös autonóm vámtarifa javaslatot, mely még csak a két kormány megállapodásait tartalmazza. Emeltesse ezt érvényre magyar külön autonóm vámtarifaképen a magyar törvényhozás által és kössön ennek alapján szerződéseket a külfölddel a magyar állam képviselőjében. Ne féljen attól, hogy ilyen tervét meghiusítja az ellenzék. Nem, a függetlenségi párt sem állná ennek útját, mert a függetlenségi párt szívesen látná dokumentálva azt, hogy önállóan, vámterület jogi alapján szerződhetik Magyarország a külfölddel.

Ha a kormány elzárkózik a jogos, törvényes és alkotmányos felfogás elől; ha nemcsak mellőzi, de újra durván megsérti az alkotmányt a Németországgal való szerződés megkötésénél is: akkor világos bizonyosságát adja annak, hogy nem is akar alkotmányosan kormányozni. Nem hivatkozhatik még az opportunításra sem. Pörén, meztelenül áll a nemzet előtt, mint az osztrák császári hatalomnak olyan szolgálója, aki Bécs felé engedelmes, a nemzettel szemben pedig zsarnoki módon önkénykedő.

Ha a szabadelvű párt még ilyen körülmények közt is követi a kormányt, és ha még ilyen körülmények közt is

kész rávetemedni a házszabályok olyan szigorításának támogatására, mely a parlamenti kisebbség existenciáját lehetlenné teszi, akkor ez a szabadelvű párt megérett arra, hogy a nemzet közvéleménye reá zudítsa a legszenvedélyesebb felháborodás zivatarát.

Szatmári Mór.

Installáció.

A bajai függetlenségi párt érettségéről tett tanúságot, hogy *Bezeredy* István főispán installációján nemcsak részt vett, hanem a törvényhatósági bizottsági tagok közül három függetlenségi párti is jelen volt a szabadkai installáción. Ezen kívül többen közülök elébe is utaztak s a függetlenségi pártvezetőség nagy része megjelent a banketten is.

Tette pedig ezt a függetlenségi párt egyrészt udvariassági aktusként, másrészt pedig kimutatta törvénytiszteletét, amennyiben Baja város és nem egy *párl* főispánjának tekinti s végül, mivel ezzel documentálta, hogy a főispán személye iránt nem viseltetik a párt elfogultsággal.

A városi kiküldött tisztviselők is minden tőlük telhetőt elkövettek az ünnepély fényének emelésére.

Hogy mindezek dacára polgárságunk a vonatonál is gyéren mutatkozott, talán harmincöt függetlenségi párti és csak néhány kormánypárti volt a hivatalnoki elem és meghívott vendégeken kívül a banketten; ezt a főispán rossz néven nem veheti, mert az semmiképen sem szólt az ő személyének. Mondhatjuk, hogy személye sympaticus benyomást keltett.

A polgároknak ezen részvétlensége és hideg, nyugodt magatartása első sorban annak a politikának szólt, melyet a főispán képvisel, mert polgárságunk szíve melegével csak az iránt lelkesedik, a mi 48-as; másrészt a polgárság ez a

tartózkodása válasz is volt azon erős és városunkban szokatlan támadásokra, a melyeknek ő és védői az utóbbi néhány hét alatt ki voltak téve, mert a mi polgárságunk tudja, hogy ha védőiket támadják, ezzel ők vannak megtámadva. Szolgáljon ez tanúságot arra, hogy ily intelligens városban, mint Baja csak érvekkel, eszmékkel, jó bánásmóddal lehet boldogulni bármelyik pártnak is.

A függetlenségi pártra jó benyomást keltett a főispán székfoglaló beszéde. Különösen feltűnt, hogy az eddigi gazdasági politikának éppen ellenkezőjét vallja programjának, tudniillik, hogy az egész vonalon a takarékoskodást igéri a város háztartása tekintetében és ezzel az ellenzék által évek óta hangoztatott városi takarékosági politikát magáévá tette és megvalósítani igéri. Jó benyomást tett továbbá az, hogy igéri, miszerint a választásoknál semmiféle illetéktelen befolyást, izgatást, vagy megfélemlítést meg nem enged.

Nem tudjuk mennyit fog betartani ígéretei közül, reméljük, hogy be fogja váltani ezeket, s ha így lesz, akkor, ámbár politikáját nem támogathatjuk, sőt ennek természetesen ellenesei vagyunk, városi közügyekben szívesen támogatjuk a takarékoskodás terén és meg lehet arról győződve, ha a város javára jót, igazat és szépet akar, mi nyíltan fogjuk helyeselni épugy, mint azt Schmausz Endre idejében számtalanszor megtettük.

Magáról a beiktatásról az alábbiakban számolunk be:

A megérkezés.

Reggel 8 óra volt, amikor a városi székháztól kiindult a hosszú kocsisor az érkező főispán és a vendégek elé a pályaudvarra, ahol már gyülekezett a főispánváró közönség.

Kilenc óra húsz perckor robogott be a főispánt hozó külön vonat, mire a tűzoltók zenekara rázendített a Rákóczy indulóra. Az

üzenete. Tisztölteti a tésasszony, vágná le ezt a tyukot.

Csorba uram pillanatig majd a leányt, majd a kosarat nézte, de aztán csakhamar tisztában volt a helyzettel. Egy mosoly az ábrázata, ahogy Örzsikehez fordul.

— Hoztál cédulát?

— Hoztam hát, mondja Örzsike és odaadja Abeleszné levelét.

Csorba uram körülményes, de sőt mondhatni, ünnepélyes lassúsággal helyezi orrára a pápaszemét és a céduláit a következők olvassa:

»Ich ersuche das Hendl zu schachten. Zettel werde Sonntag schicken. Grüssend
Régi Abeles.«

— Helyes, mondja aztán s kivette a mellénye zsebéből a penecilusát.

És ezután szomszédját, Löwinger bácsit, megkapó hűséggel utánozza.

A tyúk szárnyait egymásba fonja, az állatot térdei közé fogja, fejét hátra hajtja, nyakárul, a gége fölött csomó tollat tép ki, aztán egy nyisszantás — és az áldozat átmetezett nyakkal vérében hever.

Elvégre, mondja később a feleségének, elvégre csak a hit teszi nyugodtá a lelkiismeretet; én pedig egészen nyugodt vagyok; Abeleszék, nincs okom az ellenkezőt föltenni,

jó étvágygal fogják ezt a tyukot elkölteni; azt a csekélyke bünt pedig, hogy nem rituális uton vált meg a siralomvölgytől, szívesen magamra vállalom.

Az ablakon utána nézett a hazafelé iparkodó Örzsike és elégedetten dörzsölte a kezét.

* * *

— Sokáig maradtál, te leány. Fogadja Abeleszné a lihegő cselédet.

— Pedig siettem.

— Jó van, jó. Egyformák vagytok mindnyájan. Feddi gyöngéden. Most aztán csak siess és kopasztani.

Örzsike neki is állt a kopasztásnak, hogy csak úgy repültek a tollak.

Abeleszné benn a szobában aggódva nézi az órát. Már fél ötre. Hét órakor beköszönt a szombat, akkorára köll, hogy meg is főzön; pedig odáig még sok a dolog avval a tyúkkal. Fölbontani, sóba, vízbe áztatni, s aztán még el is készíteni. Aztán eszébe jut valami.

— Te, Örzsike, a cédulát — szól ki a konyhába.

— Hát hiszön azt odaadtam annak az izé — sakternak.

— Azt tudok, ugvis, türelmetlenkedik Abeleszné. De mit neked adott?

— De ha nem adott — feleli Örzsike.

— Ne-e-em? — csudálkozik Abeleszné és

gyanus szemekkel nézi Örzsikét is, de még inkább a tyukot. Valami sejtelve támad, hogy hiba történt a metszés körül.

— Hogyan néz ki az a sakter? — kérdi hirtelen a leányt.

— Hát, válaszol az és elgondolkodva nézi a konyha menyezetét, jan kicsike, vékonyformájú embör.

Abeleszné nincs megelégedve a személyleírással.

— Milyen a szakálat?

Örzsike a fejét rázza.

— Nem igön níztem.

Abeleszné nem barátja a kétes helyzeteknek s mint energikus háziasszony, rendeleiteiben gyors és határozott.

— Elfutsz még egyszer oda és kérsz őtüle a cédulát, azt a cédulát, hogy ő levágott a tyúkot. De, siess . . .

S ő maga folytatja a kopasztást gyakorlott kézzel.

* * *

— No, mi baj, lányom? kérdi Csorba uram a szaladástul kipírult leánytól.

— Tisztölteti a tésasszony, küdené el a céduláját is, amér levágta.

— Persze, hogy persze. Miért is nem rögvést kérted azt?

Bement a szobába és kis vártatva Örzsikének a következő cédulát kézbesítette.

éljenzések elhangzása után Erdélyi Gyula főjegyző keresetlen szavakban üdvözölte Bezerédy István főispánt, biztosítva őt városunk rokonszenvéről.

Bezerédy István főispán megköszönte a szíves fogadtatást és néhány rövid meleg szóban ígérte, hogy mindig a város javán fog közremunkálni.

A bemutatkozások után a főispán és a vendégek, kiknek sorában voltak: br. Vojnits István az orsz. szabadelvű párt alelnöke, országos képviselő Latinovits Pál Bácsbodrog vármegye főispánja, Vojnits Sándor orsz. képviselő, dr. Biró Károly Szabadka polgármestere, Regényi Lajos, Vujkovičs Cvéjő Lukács bizottsági tag, Gyelmis Gerő, Regényi Gábor, Szalay Mátyás, főkapitány, Manojlovičs Vladislav dr., Bezerédy Elemér, Vojnits József, Vojnits Andor, Brestyánszky Miklós, Weber Frigyes, Zseni István, Varga Károly, Petrovičs Elek főispáni titkárr, Reisner Lajos dr., Dembitz Lajos főügyész, Lyubibratic Kelemen tanácsnok, Scossa Zoltán Szabadkáról, Szalay Lajos kir. tan. polgármester, Profuma Béla főjegyző, Balla Aladár főügyész, Demetrovičs Vladimír dr. rendőrfőnök Ujvidékről, Bezerédy Béla, Pálícs Antal jegyző, kocsira ültek és a végtelen hosszú lovasbandérium élén vonultak a tűzoltóság ügyesen vont kordona mögött elhelyezkedett közönség és a tanintézeti ifjúság sorfalai között a városházára.

A díszközgyűlés.

Pontban tíz órakor nyitotta meg Dr. Hegedűs Aladár polgármester a díszközgyűlést, ami után a főispán vendégkiséréssel és a városi hatósággal a plebánia templomba vonult, ahol Vojnits Dániel apátplebános fényes segédlettel csendes misét szolgáltatott. Innen a menet a városházára vonult vissza, ahol a díszközgyűlést dr. Hegedűs Aladár polgármester újból megnyitotta, egyben indítványozván, hogy a főispánt küldöttség útján hívják meg a közgyűlésre.

A főispánt a gyűlésre Vojnits Dániel apátplebános vezetése alatt a következő urakból álló küldöttség hívta meg: Halász Károly, dr. Rajk Aladár, Szutrély Lipót, Allaga Ottó, Schön Antal, Tury Mátyás, dr. Herman Adolf, dr. Valentin Emil, Mikolits Ignác, Drescher Gyula, dr. Rosenberg Samu, Latinovits János, Czernay Imre, Müller József, Breinik Nándor.

A megjelent főispánt lelkesen megéljenzették és Dr. Hegedűs Aladár rövid üdvözlő beszéde után Erdélyi Gyula főjegyző felolvasta az alábbi esküment, amit a főispán ércesen csengő hangon mondott el:

»Én Bezerédy István, esküszöm az élő Istenre, hogy Ő császári és apostoli királyi felségéhez, Őfelsége uralkodó házához, a magyar korona országainak alkotmányához hű leszek, a törvényeket, a törvényes szokásokat, rendeleteket, utasításokat és szabályokat megtartom, a hivatali titkot megőrzöm, a hivatalommal járó köteleességeket részrehajlatlanul, lelkiismeretes pontossággal teljesítem és főispáni tisztemben hiven eljáró. Isten engem úgy segítse!»

Ennek elhangzása után a főispán az alábbi székfoglaló beszédet mondotta:

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

Midőn a törvényben előirt hivatali eskü letétele után a főispáni széket elfoglalom és Önöket a legmelegebben üdvözlöm, egyuttal méltóztassanak nekem megengedni azt, hogy szíves türelmüket és figyelmüket egy rövid időre kikérjem.

Legkegyelmesebb királyi elhatározás és a magas kormány megtisztelő bizalma folytán, ezen város közügyei vezetésének ellenőrzésével megbízatván, a legnagyobb szeretettel és jóindulattal jelentem meg itt az Önök díszes körében, hogy minden egyes, eme város fejlődését, felvirágoztatását előmozdító munkédést tőlem telhető támogatásban részesítsek, mert ha mindjárt csakis zsenge ifjukorom emlékei fűznek ezen városhoz, de úgy azok, mint az azóta nem egyszer tapasztalt és több oldalról megerősített nyert tudat azon meggyőződésre érlelődött bennem, hogy ezen város érdeműs lakói nemcsak lelkes támogatói minden szép és nemes eszmének, hanem egyuttal teljes odaadással minden felekezet és pártkülömbőség nélkül készségiel tömörülnek ezen célok keresztülvitelére.

Ily tudat és meggyőződéstől áthatva örömmel és büszkeséggel vállalkoztam ezen szép, de sok tekintetben nehéz kötelemekkel egybekapcsolt állás betöltésére, mert biztos hitem és meggyőződés, hogy itt már erre kikérve az Önök hathatós támogatását és jóindulatát, karöltve Önökkel, támogatva és egyuttműködve az általam nagyrabecsült polgármester ur vezetése alatt lévő, hivatali kötelmeinek

magaslatán álló tisztai karral — itteni működésünk a közjó és közérdek számos kivánalmait fogja kedvezően megoldani.

Nem céloim és szándékomból részletesen és kimerítően feltünteti ama irányelveket, melyeket itteni egyuttműködésünk folyamán követni szándékozom, mivel gyakran leszek azon szerencsés helyzetben, az Önök nagyrabecsült körében megjelenhetni és hiszelgek magamnak avval, hogy az idők folyamán kitüntető bizalmukkal megajándékozva, fel fogják tárnai előttem ama kérdéseket és kivánalmakat, melyeknek megvalósítása által szeretett városunk fejlődését, felvirágoztatását, anyagi és szellemi előmenetelét előmozdíthatjuk.

Nagy figyelmet fogok fordítani arra, hogy a háztartásban kellő egyensúly fenntartassék, hogy felesleges, nem indokolt befektetések elkerültesenek és a szükségesnek mutakkozó kiadások mindig arányban álljanak az ebből várható eredménnyel. Ismerve ezen város eléggé terhes vagyoni viszonyait, lakóinak áldozatkészségét, oda kell törekednünk, hogy oly új jövedelmi forrásokot keressünk és találjunk, melyek a lakosság zaklatása és lehetőleg megterhelése nélkül módot nyújtanak nekünk arra, hogy a megoldásra váró kérdések a megállapítandó sorrend szerint ezekből is eszközölhetők legyenek.

Eme város kulturális és humanitárius intézkedések létrehozásánál még a nagyobb anyagi áldozatoktól sem riad vissza, hogy azokat megvalósítsa és a kor kivánalmainak színvonalára emelje. Ezen létező intézmények bármely kultur város díszére válnának. Hogy ezeknek fenntartása és esetleg újabb intézmények létrehozása, egy ily nagy intelligenciájú városnak óhaját képezi, természetes, csakhogy ügyelnünk kell arra, hogy a már tényleg meglevők kezelése, fenntartása minden felesleges költség kizárásával történjék, az esetleg újból létesítendő pedig az indokolatlan fényűzés elkerülésével, tisztára a cél szolgáltatának feleljenek meg.

Ellenőrizni fogom azt, hogy a fennálló törvények és rendeletek lelkiismeretes pontossággal hajtassanak végre, hogy a tisztikai hivatali kötelmeinek megfelelően és nem téve különbséget szegény és gazdag között, azok jogos és méltányos kivánalmait lehető gyorsan és pontosan teljesítse.

Figyelemmel leszek arra, hogy a társadalmi érintkezés szivélyes, benső legyen és hogy ez által ama kérdések, melyek csakis a társadalom útján oldhatók meg kedvezően, — ott biztos talajra találjanak.

Igaz, hogy hivatali elődöm Schmausz Endre ő méltósága, ki megnyerő modora, széleskörű tudása és nagyfoku ügybuzgalma által az osztatlan szeretetet és nagyrabecsülést méltán érdemelte ki és így nehéz lesz azon ürt betölteni, melyet távozása itt hátrahagyott, de azért vezérel a remény, hogy azon igaz szeretet és odaadó jóakarattal, melylyel eme szép város érdekei iránt viseltetem, nem fog eredmény nélkül maradni.

Mint a nemzet többségének kifolyását képező kormánynak képviselője, az én politikám sem lehet más, mint a kormány politikája, melynek érvényre jutására a törvény korlátai között magam is közre fogok hatni. Ügyelni fogok arra, hogy politikai meggyőződését mindenki szabadon gyakorolhassa, hogy senki ennek gyakorlásába bármely oldalról jövő meg nem engedett befolyás, izgatás, vagy megfélemlítés által ne feszélyeztessék.

És most midőn rövid vonásokban jeleztem volna azon irányt, melyet jövő működésomban követni szándékozom, azon lelkeim mélyből jövő kérelemmel fordulok önökhez,

»Abelesz Régi asszonyságnak írásbeli kérésére a hozzám evégből elküldött tyukállatnak elvágtam a torkát.

Nem hivataim, de Abeleszné asszonyság iránti barátságbul szíves készségiel megtettem.

Csorba Mihály

m. k. városi adóvégrehajtó.»

Hogy aztán Örszi künn volt, Csorba uram az oldalát fogta nevetében

— Jó tréfa, nagyszerű tréfa.

Csorbané asszony azonban félig komolyan, félig tréfásan intette.

— Meglásd, ember, kellemetlenséged származik belőle.

— Állok elibe, állok bizony, ha mindjárt pénzembe lesz is.

Hanem azért ovatosságbul ráfordította a kulcsot a kapu ajtóra.

Abeleszné asszony, akinek hazafias érzületéhez kétség nem fér s aki normális viszonyok között nagyon kedves és szeretetreméltó urnő, ámbár a nyelve hegyére akkor sem szeretnék kerülni, vallásos érzületeiben ilyen brutális módon támadtatván meg, valóságos életveszedelem a környezetére nézve.

Hogy otthon mi történt igazában, azt egész bizonyossággal nem lehetett megtudni, mert a szomszédok egyedül Abeleszné hangját hallották s csak abbul a körülményből, hogy

Örszi másnap a hetivásáron, hóna alatt kisedded batyujával falujabeli ösmerőst keresett következtették némi valószínűséggel, hogy Abeleszné az ő cselédjét nem bársony kefével cirógatta meg.

Ez azonban már szombaton történt, s nem illik a történetnek elibe vágni.

Csorba uram, akkor pénteken t. i. nagyon helyesen cselekvék, amikor a kaput kulcsra zárta, mert vagy tíz perccel később erőlyesen huzzták a csöngetyűjét.

Óvatos és bölcs előrelátásbul ezuttal nem őmaga, hanem életépárja nézett utána.

Ott pedig a következő párbeszéd folyt le:

— Ki az?

— Én, Abeleszné.

— Mivel szolgálhatok?

— Maga asszonyság? Semmivel. Az urát keresek.

— Sajnálom, nincs idehaza, most ment el éppen.

Szünet, azután:

— Igenn? — Nuhát, mondjon meg neki, hogy ű a legnagyobb ántiszemitt az egész városban!

méltóztassanak engem minden egyes, eme szép város szellemi és anyagi felvirágoztatására irányuló törekvéseimmél hathatós támogatásban részesíteni és midőn még megköszönném azt, hogy ezen alkalomból oly szívesek voltak ily szép számmal megjeleni, az ülést megnyitom.

Ezután Dr. Hegedűs Aladár polgármester a következő lendületes beszéddel üdvözölte a főispánt:

Méltóságos főispán ur! Meg vagyok győződve arról, hogy a tekintetes törvényhatósági bizottság őszinte érületének adok kifejezést, midőn Méltóságodat főispáni székének elfoglalása alkalmával a legmélyebb tisztelettel üdvözlöm. (Éljenzés.) Ha városunk történetének lapjait figyelemmel forgatjuk, kétségen kívül arra a meggyőződésre jutunk, hogy főispánjaink nem csak az állami és nemzeti érdekeknek voltak képviselői, hanem egyszersmind tevékeny részt vettek s legtöbbször kezdeményezői és mindenkor hathatós támogatói voltak mindazon törekvéseknek és munkálkodásnak, melyek városunk fejlődésére, polgáraink erkölcsi, szellemi és anyagi jólétének előmozdítására irányultak. Ebben rejlik indoka és magyarázata annak, hogy Méltóságod magas közjogi állása iránt tartozó mély tisztelettel, nem kötelességszerű meleg rokonszenv párosul és ennek oka abban leli magyarázatát, hogy midőn Méltóságod legmagasabb kineveztetésének hírért vettük, egyuttal Méltóságod fenkölt jelleméről, hazafias érzelmeiről, nemes szívének jóságáról olyan információt kaptunk, mely információ bennünk Méltóságod hazafias kormányzata iránt a legszebb reményeket keltette fel. E város polgárságának súlyos, sőt mostoha anyagi viszonya küzd a lét fentartásával, de bizalmát egy szebb, jobb jövő iránt soha sem veszítette el. És e bizalmat Méltóságodnak, mint a kormány és mint a törvényhatóság képviselőjének jóindulatába helyezi. Midőn tehát Méltóságod ünnepi székfoglaló beszédében foglalt jóindulatát hálás köszönettel fogadjuk és kérjük az isteni gondviselést, hogy szeretett magyar hazánk és városunk jólétére irányuló minden munkájára segítségét, áldását árassza, Méltóságodat az Isten sokáig éltesse! (Zajos éljenzés.)

Szutrély Lipót bizottsági tag indítványára a közgyűlés kimondotta, hogy a főispán székfoglaló beszéde egész terjedelmében jegyzőkönyvbe iktattassék, ugyanazt határozta el a közgyűlés Vojnich Dániel apátplébános indítványára a polgármester beszédét illetőleg. A főispán még kijelöli a jegyzőkönyvet hitelesítő bizottsági tagokat

Ezzel a nagyjelentőségű diszközgyűlés a főispán lelkes éltetésével véget ért.

Tisztelgések.

A közgyűlés után Bezerédy István főispán elsőnek a vidéki, majd a helybeli tisztelgő küldöttségeket fogadta.

A disztrakoma.

A »Barány-szálló« nagytermében ragyogó fényűzéssel terített asztaloknál folyt le az ünnepi lakoma.

A virágcsokrokkal, virágfüzerekkel Rauschenberger Ferencz városi mérnök tervei szerint díszített fehér asztalok mellett helyet foglalt a díszes társaság.

A rendezőség útmutatása mellett mindenki hamarosan rátalált helyére és Dankó Lajos zenekara rázendített a Rákóczy indulóra.

A lakomán számos felköszöntő hangzott el, melyek közül az elsőt Bezerédy főispán a királyra mondotta, utánna Dr. Hegedűs Aladár polgármester Bezerédy főispánra üritette poharát. Utána ismét a főispán Baja város közönségét éltette, Dr. Bernhardt János a helybeli intézeteket, hatóságokat, Meskó László a vallásfelekezetek lelkészeit és a szerzetes rendek képviselőit, Dr. Lemberger Ármin a helybeli katonai tiszteteket, Hoffman Lipót alezredes pedig a főispánt köszöntötte föl hazafias lendülettel.

Ezzel véget ért az installáció napja.

A bajai pinceszövetkezetről.

A phyloxera pusztítása előtt a hegyvidék adta az ország bortermelésének úgy mennyiségileg, mint minőségileg legjelentékenyebb részét. A hegyvidék pusztulása folytán a termelők felismerve a homok gazdasági jelentőségét, a régebben értéktelen, sivár, futó homokra modern, értékes és jövedelmező szőlőket telepítettek. Kecskeméten, Bácsalmáson, Királyhalmokon, Szegeden, sőt újabb időben városunkban is a telepítés óriási arányokat öltött. Szinte sporttá fejlődött ki a telepítés. Ritka az a kereskedő, iparos, ügyvéd, hivatalnok, a ki mellékfoglalkozásként szőlőgazdaságot ne folytatna. A telepítési lázban szinte megfelekednek arról a nehézségekről, a melyek a bor kezelésével és a túl productió folytán a bor értékesítésével járnak.

Ezen bajok orvoslására, a borok rendszeres kezelésére és gazdasági értékesítésére úgy nálunk, mint külföldön kísérletek tétettek. Bizonyos vidék borgazdái borvásárokat rendeznek, mások közvetítő irodákat állítanak fel, ismét mások pinceszövetkezetet alakítanak.

A szövetkezésnek feladata a kis tőkének egyesítése oly célból, hogy ez által a közös üzlet részére a nagy vállalkozás és a nagy tőke előnye biztosíttassanak. Tisztán az önszegély elvén felépült szövetkezetek a hiányos ellenőrzés következtében kevés kivétellel tönkre mentek. Miért is az 1898. XXIII. t.-c. államsegélylyel megalkotta a központi hitelszövetkezetet, mely a kötelékébe tartozó szövetkezetek ügyvezetését irányítja, működését ellenőrzi. Az állam felismerve a szövetkezésben rejlő erőt, erkölcsi támogatáson kívül jelentékeny anyagi segínyt biztosít a szövetkezetek részére. A tagok által jegyzett üzletrészek 2-szeres összege erejéig a központi hitelszövetkezet által nyújtott olcsó hitelen kívül a beruházási törvényben a pinceszövetkezetek alakítására 2 millió korona vétetett fel, melyből a földmívelésügyi miniszterium a központi hitelszövetkezet kötelékébe tartozó pinceszövetkezetek részére a jegyzett üzletrészekkel arányban álló kamatnélküli kölcsönt folyósít.

A pinceszövetkezetek felállítását a borkezeléssel és értékesítéssel járó nehézségek indokolják. Termelő a legtöbb esetben az anyagi helyzetével arányban nem álló telepítés folytán nincs abban a szerencsés helyzetben, hogy borát szakszerűen kezelve, a piaciárak kedvező alakulását várhatná. Ehhez költséges beruházás, szakértelem, forgó tőke és idő szükséges. Kénytelen a fentiek hiányában rosszul préselt és tökéletlenül kiejert borait a tömeges kínálat folytán keletkező alacsony áron elfecserélni.

Eredményt csak a szövetkezéstől várhatunk.

Gazdaságilag a borokat értékesíteni úgy lehet, ha ugyan azon borvidék termelői együttes és egyöntetű szüretelésre, a borok együttes és egyöntetű kezelésére egyesülnek. A szövetkezet a tagok által beszolgáltatott termést szakemberek által feldolgoztatja, kezelteti, s mindaddig, a míg a bor eladásra kerül, a termelő részére olcsó kölcsönt nyújt. A kereskedők, tudva azt, hogy a szövetkezet pincéjében jól kezelt s egyenlő minőségű bort nagyobb mennyiségben kaphatnak, tömegesen keresik fel a piacot, s a kereslet nagyobbdásával a borárak emelkedni fognak.

A szövetkezet működését a csemege szőlő értékesítésére is kiterjesztheti. Szakértő munkásai által a szőlőt megszedeti, becsomagtatja, s üzleti összeköttetést teremtve, felkeresi a legkedvezőbb piacot.

Városunk termelői belátva a szövetkezés fontosságát, Nádas Sándor gyümölcsészeti egyesület elnöke által f. évi szeptember hó 19-én összehívott értekezlet elhatározta, hogy gazdasági érdekeink előmozdítására és védelmére pinceszövetkezetet fog alakítani. A megalakulás részletének megbeszélése, az alapszabályok megállapítása és az alakuló közgyűlés előkészítése végett f. hó 6-án d. u. 1/3 órára értekezlet hivatott össze, a melynek látogatottságától függ ezen fontos közgazdasági intézmény létesülése.

A termelők közönyösségén és rideg konservatizmusán ezen hasznos intézmény már egy izben hajótörést szenvedett. Előre láthatólag most is nehézséggel fog járni. De ha a birtokosságnak erkölcsileg és anyagilag kimagasló része, a szervezkedés szükségességétől áthatva egyesül, és eredményt képes felmutatni, a bizalmatlanság megszűnik, s a termelőket a közös cél egyesíteni fogja.

A kereskedelmi alkalmazottak helyeszközlése Baján.

A kereskedelmi alkalmazottak Miskolcon tartott ez évi országos gyűlésükön elhatározták az állásközvetítés országos szervezését. Ezen határozat folytán a kereskedelmi alkalmazottak országos egyesülete titkára, Schlang Mór az állásközvetítés országos szervezésének szabályait kidolgozta, a tervezetet a vidéki társegyesületeknek, köztük a Bajai Kereskedő Ifjak Egyletének is megküldötte.

A tervezet szerint az állásközvetítés az egész országban egységesen szervezetenek, a vidéki társegyesületek a maguk kebelében, az állásközvetítés céljából fiókirodákat tartának fenn, mely a kereskedelmi alkalmazottak országos egyesületének hely eszközlő osztályával állandó összeköttetésben lenne.

A részleteiben is nagy gonddal kidolgozott tervezetet a Bajai Kereskedő Ifjak Egylete mult hó 30-án a tagok élénk érdeklődése mellett tartott rendkívüli közgyűlésen vette tárgyalás alá.

Rotschild Zsigmond választmányi tag egész terjedelmében, szakszerűen ismertette, kifejtette a megvalósítandó intézmény szükségességét, reámutatott annak nagyszámu előnyére és a tagokat a megindított, máris nagyarányú mozgalomhoz csatlakozásra hívta fel.

Aki tudja, hogy az állásközvetítés ezidő szerint lelketlen ügynökök kezeiben van, akik csak aránytalanul magas díjak ellenében közvetítettek állást, kiknek kezeiben a

FERENCZ JÓZSEF KESERŰVIZ az egyedül elismert kellemes ízű természetes hashajtószer.

Hungária Csokoládé

és finom

Cukorkák

kaphatók:

Baján minden nevesebb füszerkereskedésben.

Tiszta, jó és ajánlatraméltó

H o n i gyártmányok!

26-13

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy mint eddig, úgy most is, tüzelő szén üzletemben a legjobb minőségű tüzelő anyagokat tartom állandóan eladásra úgy mint:

Elsőrendű

légszeszgyári dió koksz.

(Olcóbb féle vagyis nagyobb darabos kokszot nem tartok.)

Porosz szén, préselt,

egy kg.-os koekákban.

Legjobb minőségű

salgótarjáni darabos szén.

Ezen fajnál a t. közönségnek is érdekében szükségesnek tartom megjegyezni, hogy ez az összes hazai szenek közt a legcsekélyebb füstképződésű, leglángosabb és magas hőfokánál fogva házi fűtésre legajánlatosabb. Szokás azonban olcsóbb faj szeneket is e néven forgalomba hozni, miért is kérem a t. vevő-közönséget, sziveskedjék nálam összehasonlítás végett, bármily csekély megrendelést tenni.

Tartok ezenkívül olcsóbb darabos kőszent is, valamint keményfaszenet és vágott keményfát eladásra. — A nálam vett tüzelő anyagokat »házhoz« szállítom. — Megrendelhető lakásomon (Kisvásártér, Képezdének átellenében) és a Tóth Kálmán-téri dohánytőzsdében.

A t. közönség pártfogását kérve, mit igyekezni fogok kiérdemelni,
maradtam teljes tisztelettel

Nagy Péter,

szénkereskedő.

5-1

Kitűnő takarmányrépa

kapható:

Spitzer Károly és fiai szeszgyárában.

Szegedi Kereskedelmi és Iparbank

BAJAI FIÓKINTÉZETE

DRESCHER GYULA-féle házban.

Jutányos módozatok és olcsó kamattételek mellett nyújt:
Törlesztéses és kamatozó jelzálogkölcönöket
Váltókölcönöket

Előleget értékpapírokra és árukra
Vesz és elad értékpapírokat és idegen pénzeket
Bevált szelvényeket

Elfogad takarékbetéteket és betéteket folyószámlára (cheque-forgalom)
Valamint eszközöl minden egyéb a bankszakmába vágó műveleteket.

Az intézet működését folyó év augusztus hó 15-ével kezdte meg.

özv. Spitzer Simonné és Tsa
tégla-, cserép- és cementárú-gyára

BAJA.

Cementárú osztályunk gyárt és szállit:

Egyszerű és diszes cementlapokat

Sajtolt műkölapokat

K ü t m e d e n e é k e t

Vályukat és jászolokat (ló, sertés és szarvasmarha részére)

Csatorna kagylókat

Mindennemű fedőlapokat kút, kémény,

oszlop, tűzfal stb. fedésére

Határköveket és minden egyéb e szakmába vágó tárgyakat.

Elvállalunk **BETON, TERAZZO** és **KERAMIT** burkolásokat.

Könyvek részletfizetésre

ép oly előnyös fizetési feltételek mellett,
mint bármely fővárosi vállalatnál

Ifj. Wagner Antal

könyvkereskedésében **BAJÁN** kaphatók

Fényképező-gépek

és felszerelések nagy választékban gyár-
áron kaphatók

Ifj. Wagner Antalnál

B a j á n.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséggel tisztelettel tudatni, hogy **Baján**, — ideiglenesen a **Kádár-utca 11. szám** alatt —

Varrógép- és kerékpár javító műhelyt

nyitottam.

Az a körülmény, hogy tisztelettel alulírott a budapesti Herbsler Ferencz cégnél, — ki tudvalevőleg a legnagyobb Magyarországon e szakmában — nyolc éven keresztül voltam mint varrógép- és kerékpárjavító műhely alkalmazottja, kellő biztosítékot nyujtok arra nézve, hogy minden e szakmába vágó kiváncsolónak a legnagyobb pontossággal megfelelni tudok.

Elvállalok ezenkívül **villamos csengők és házi telefonok** bevezetését, valamint mindenemű **fegyver-javítást** s mindezeket a legpontosabban s a legolcsóbb árak mellett **jótállás mellett** végzem el.

Szíves pártfogásért esedezik

kiváló tisztelettel

Schulhof Gyula

szak-műszerész

Mindennemű, úgy **varrógép-** mint **kerékpár alkatrészt** készen **kapható.**

A „Kávé király”-hoz!

Aki nagyon jó zamatú s illatú kávé kedvel, az csakis „**Király kávé**” vegyen, mely a legkiválóbb fajok vegyítéséből áll s egy még eddig nem létezett módszer szerint van pörköltve.

Hosszas kísérletezés után sikerült ezt elérnünk s így minden kávéismerő, ki egyszer megízleli, soha más kávé nem fog használni.

Ismeretes, hogy a kávé a legérzékenyebb cikk, melyből a finom zamat s illat azonnal elillan, valamint minden ízt s szagot felvesz, miért is ezen kiváló kávé lemezdobozokba csomagoljuk s szállítjuk bármely postaállomásra bérmentve, utánvétellel a következő árban:

1 kgros doboz	4 kor.	80 fill.
2 „ „	9 „	—
4 „ „	17 „	20 „

Ezen különlegesen pörkölt kávé kivül ajánljuk a következő nyersfajokat, szinte bérmentve, utánvétellel bármely postaállomásra.

1 postacsomag 5 kgr. legfin	Cuba	kor. 13.50
1 „ 5 „	Ceylon	„ 12.—
1 „ 5 „	Jamaica	„ 11.20

Biró és Társa

a „Kávé király”-hoz

Budapest, VI., Teréz-körút 2/a—b.
26—16

Kiváló szerencse Töröknel!

Felülmulhatlanul

kedvez főarudánknak a szerencse. Rövid idő alatt **17 millió** koronyereménynél, többet fizettünk nagyrabecsült vevőinknek köztük

a legnagyobb nyereményeket.

Ajánljuk ennél fogva, hogy a világ legesélydúsabb osztálysorsjátékában vegyen részt. — A most következő magy. kir. szabadalmazott 15. osztálysorsjátékban újból

110.000 sorsjegyre 55.000 pénznyeremény

jut és összesen egy hatalmas összeget,

14 millió 459.000 koronát

sorsolnak ki rövid 5 hónap alatt.

A legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben

1.000.000 korona.

Továbbá 1 jutalom **600.000**, 1 nyeremény **400.000**, 1 à **200.000**, 2 à **100.000**, 1 à **90.000**, 2 à **80.000**, 1 à **70.000**, 2 à **60.000**, 1 à **50.000**, 1 à **40.000**, 5 à **30.000**, 3 à **25.000**, 8 à **20.000**, 8 à **15.000**, 36 à **10.000** korona és még sok egyéb; összesen **55.000** nyeremény és jutalom **14.459.000** korona összegben.

Az első osztályu sorsjegyek tervszerű árai:

$\frac{1}{8}$ eredeti sorsjegy frt — 75. vagy kor. 1.50; $\frac{1}{4}$ eredeti sorsjegy frt 1.50 vagy kor. 3. —

$\frac{1}{2}$ „ „ „ 3. — „ „ 6 ; $\frac{1}{1}$ „ „ „ 6. — „ „ 12 —

A sorsjegyeket **utánvétellel** vagy az **összeg előzetes beküldése** ellenében küldjük.

Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre kérünk

f. évi november hó 13-ig

bizalommal hozzánk beküldeni.

TÖRÖK A. és TÁRSA

BANKHÁZA BUDAPEST

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főarudánk osztálysorsjáték-üzletei:

Központ: **Teréz-körút 46/a**. I. fiók: **Váci-körút 4/a**.
II. fiók: **Muzeum-körút 11/a**. III. fiók: **Erzsébet-körút 54/a**.

Rendelőlevél levágandó. **TÖRÖK A. és TÁRSA** bankháza **Budapest**.

Kérek részemre I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget korona összegben (utánvételezni kérem (postautalvánnyal küldöm (mellékelem bankjegyekben (bélyegekben.)) A nemtetsző törlendő.

Pontos cím:

Feltűnő újdonság!

DELICE

— Minden hirdetés felesleges.

A dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szihat.

Legjobb valódi **francia szivarkapapír** és **szivarkahüvely** kapható az ország minden különlegességi árudájában.

„Magyar Regényírók”

Szerkeszti MIKSZÁTH KÁLMAN.

●●●● 4 koronás havi részletfizetésre kaphatók ●●●●

ifj. **Wagner Antalnál**

BAJÁN.

Nyomatott Nánay Lajosnál Baján.